

Parlamentní shromáždění Rady Evropy dne 11. 10. opětovně zamítlo institut náhradního, surogátního mateřství (83 poslanců proti, 77 pro). Evropský parlament nepodpořil tento institut již v dubnu 2015 a označil jej za „praktiku poškozující důstojnost ženy“. Diskuse v parlamentním shromáždění byla velice živá, a to zejména ze strany předkladatelky belgické poslankyně za Stranu zelených a reprodukční lékařky Petry De Sutter ze socialistické skupiny a jejích podporovatelů. Asociace center pro rodinu, jejíž je Národní centrum pro rodinu členem, zaslalo členům Stálé komise Parlamentního shromáždění v Radě Evropy za ČR ve své stanovisko již v únoru 2016.

Hlavními argumenty pro odmítnutí tohoto jsou:

1. Plenární zasedání Evropského parlamentu dne 17. 12. 2015 ve Výroční zprávě o lidských právech a demokracii ve světě v roce 2014 a politice EU v této oblasti: odsoudilo praxi tzv. náhradního mateřství (*článek 11, náhradního mateřství, znevažuje lidskou důstojnost ženy, neboť její tělo a jeho reprodukční funkce jsou využívány jakožto komodita; zastává názor, že by se mělo zakázat a bezodkladně v rámci nástrojů v oblasti lidských práv řešit využívání gestačního náhradního mateřství, které spočívá v reprodukčním vykořisťování a využívání lidského těla pro finanční nebo jiný zisk, zejména v případě zranitelných žen v rozvojových zemích*). Stalo se tak na základě návrhu slovenského europoslance MUDr. Miroslava Mikolášika.

2. Náhradním mateřstvím prodává žena své tělo k donošení dítěte, které po porodu opustí a předá zákazníkům, byť je tento úkon inzerován jako bezplatný, ženě je poskytnuta kompenzace nákladů. Tento průmysl s mateřstvím hrubě degraduje ženy na předmět obchodu. Samozřejmě jsou zcela odlišné situace, kdy se náhradní matkou stane např. matka či sestra. I v těchto případech však dítě silně vnímá odtržení od své „biologické matky“, se kterou je spojeno 9 měsíců.

3. Náhradní mateřství zcela opomíjí základní práva dítěte a jeho základní potřeby: být zplozeno jedním otcem a jednou matkou a být vychováno ve své rodině. V průběhu těhotenství se utváří velmi silný vztah náhradní matky vůči dítěti, které v ní žije a roste. Příznivci náhradního mateřství argumentují často tím, že v případě, že se stane náhradní matkou sestra nebo babička, dítě nezažívá žádné trauma (*„Žiadne dieťa nedalo súhlas na to, aby ho oddelili od ženy, ktorá ho vynosila a ku ktorej si vytvorilo psychologické puto a bezpečne ju pozná podľa vône plodovej vody.“, europoslanec MUDr. Miroslav Mikolášik*). Toto tzv. altruistické náhradní mateřství podporuje i řada členů Stálé komise ČR při Radě Evropy.

4. Děti přivedené na svět z náhradního mateřství se velice často stávají součástí obchodu s lidmi. S náhradním mateřstvím je spojeno i spousta legislativních problémů, např. známý případ odmítnutí převzetí postiženého dítěte od náhradní matky v Thajsku, který posléze vyvolal zákaz komerčního náhradního mateřství pro cizince, aby se zabránilo turistice za účelem pronájmu dělohy. *Například v Indii a v Nepálu je náhradní mateřství velice „výhodným byznysem“ a spousta zahraničních osob za touto praktikou do země přijíždí*

5. Doposud nebyly zveřejněny žádné spolehlivé vědecké studie, které by jednoznačně potvrdily nebo vyvrátily, zda dochází k přenosu genetického materiálu i během těhotenství, tedy od náhradní matky, nebo pouze od biologických rodičů (SMOLÍKOVÁ, Kateřina. Institut matky hostitelky. Zdravotnictví a právo, 2009, roč. 13, č. 11, s. 7).

6. V žádném právním dokumentu není definován zákonný nárok na vlastní dítě a jeho dosažení metodou, která se jeví velice sporná z etických, psychologických i právních důvodů. Při naší dlouholeté práci s rodinami vnímáme často i opodstatněné přání po vlastním dítěti, ale nemůžeme obhajovat jeho „získání“ na úkor výše uvedených skutečností.

Z těchto výše uvedených důvodů jsme odpůrci tohoto institutu, který je i v České republice téměř polovinou reprodukčních klinik praktikován, přestože legislativa tento institut přímo neupravuje a je o něm pouze okrajová zmínka v Občanském zákoníku, tudíž dle zásady soukromého práva, *Praeter legem*, je dovoleno, co není zákonem zakázáno.